

čelih tudi nekaj zdravega jedra in v tem smo si jedini, da mi in oni težimo po zboljšanju propadlega delavskega stanu. — H koncu je društveni pevski zbor zapel »Delavsko pesem« in krasno Sattnerjevo »Na planine«, s čemur je pokazal, koliko se z marljivostjo v kratkem času doseže. Veseli smo se razšli, radujoči se tako sijajnega uspeha.

G-i.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Ko je osirotela lavantinska škofija l. 1889. dobila zopet višjega pastirja, in so škofijsko stolico zasedli prevzvišeni knez in škof Mihael, bila so zopet zgovorna usta kapitolskega vikarja Kosarja, ki so navdušeno pozdravila novega vladiko in svečano blagrovala njihov prihod, rekši:

»Čast vam bodi, prevzvišeni in prečastiti knez in škof, ki pridete in ker pridete v imenu Gospodovem! Kakor ste nekdanj pohvalno služili svetlega cesarja, tako zdaj prejmite vodstvo duhovne vojske v naši škofiji. A tudi mi, svetli knez, približujemo se Vam v imenu Gospodovem in Vašo škofijsko stolico trumoma obdajamo, da Vam v prisotnosti cerkvenih in državnih oblastij, v imenu duhovništva in vernega ljudstva, kakor smo dolžni in se spodobi, prisezamo zvestobo. . . . Radostno Vam danes prinesemo v dar otročje spoštovanje, katero smo Vam, kakor duhovnemu očetu in predstojniku dolžni; za vselej obljubimo duhovno pokorščino, ki nas veže na Vas, voditelja in višjega pastirja našega; v znak ljubezni in duhovne edinosti poljubljamo Vam posvečene roke; ista ljubezen naj nas odslej veže, da smo z Vami eno duhovno telo, čegar glava je Kristus. . . . Sv. apostol Peter je nekdanj rekel Gospodu: Za teboj pojdem, kamor koli greš, — in če mi bo umreti s teboj! Polni vere in zaupanja v Boga, mi danes ponavljamo isto obljubo ter pravimo: Prevzvišeni knez, za Vami pojdemo, kamorkoli greste, in če bi nam bilo umreti z Vami! . . .

Se nam je v spominu, kako potem pri slavnostnem obedu hiti trgati cvetlice, da z njimi oveseli novega pastirja, in kakor se mu mudi, vezati vence ter opletati prestol mladega škofa, govoreč zdravico, kakor je bila brati v »Slov. Gosp.« l. 1890. na str. 98.

Ocenjujoč toliko udanost in ljubezen, so pa tudi škof prelata po vrednosti odlikovali ter ga očitno in glasno očetovskega svojega prijatelja imenovali. Ko nam je nemila smrt nenadoma pokosila prebalega gospoda, govorili so mu višji pastir sami nagrobno besedo, katero njim je očividno narekovala topla in hvaležna ljubezen do pokojnika.

»Kakor gromov udar — rekli so — pretreslo je naša srca brzoglavno poročilo: Stolni dekan Fran Kosar so mrtvi! In danes smo se v tej Gospodovi hiši zbrali, da bi poslednjikrat častno spremili moža po božji volji in duhovnika Gospodovega, kateri nam je vsem bil neizrečeno mil, ljub in drag. . . . V Gospodu žalujoči poslušalci! Dobro vem da je pokojnega gospoda ponižnost prikrivala vse, kar bi njim nečimerno človeško hvalo donasalo. Vendar pa je prav in primerno, ako zvestega služabnika Gospodovega po smrti po zasluženju poveljujemo, ker s tem poveljujemo le Gospoda, kateri je v svojih služabnikih hvaljen in čiščen zaradi mnogih in velikih milostij, katere jim je podelil. . . . Bili so izvrsten mašnik. To spričuje udanost sv. očetu, spoštovanje in zvestoba svojemu škofu, požrtvovalna pokorščina v cerkvenih naredbah, žalost, ki jih je napadla, ako so videli, da so sv. materi cerkvi njeni lastni

otroci krivice prizadevali. . . . Tako nam je smrt pograbila onega, ki so nam bili neizmerno ljubi in dragi. . . . Predno tri lopatice blagoslovljene zemlje položim na krsto svojega očetovskega prijatelja, modrega svetovalca in neutrudljivega sodelovalca v vinogradu Gospodovem, priporočam jih kar najbolj živo, v pobožno molitev, za katero nas vse v svoji oporoki prosijo. . . . Ime Frana Kosarja bode se vedno s častjo imenovalo v lavantinski škofiji in se daleč čez njene meje. Njegov spomin bo blagoslovljen.

† Franc Ferenčak.

Žalostno so zapeli zvonovi dobovski dne 28. marca t. l. in naznanili prežalostno vest, da nekdanjega vlč. g. dekana in mestnega župnika brežiškega, Francja Ferenčaka, ni več med živimi. Zaplakali so sorodniki, zaplakali prijatelji njihovi, ko se je raznesla ta novica.

Pokojni gosp. Franc Ferenčak so se rodili pri Brežicah v Dobovi l. 1820. Imeli so dobre, skrbne starše, kakor so nam sami večkrat pravili. Zlasti pa so imeli pobožno, krščansko, a zelo hudo mater, ki so gojili na skrivnem to željo, da bi njih Franček kedaj postal mašnik. Domačo šolo dobovsko zapustivši, so se podali v latinske šole v Novo mesto, kjer so imeli v ondotnem frančiškanskem samostanu dobrega prijatelja, ki jim je pomagal pri učenju. Gospod Franc pa so se tudi dobro učili; kajti kmalu so imeli za seboj 8 latinskih šol. Hoteli so se posvetiti posvetnemu poklicu. Toda Bog jim pošlje kot svarilno znamenje bolezen, ki je zelo huda, skoraj smrtno nevarna bila. Po boleznih so se na željo materino obrnili v bogoslovje, ki je bilo takrat v Celovcu na Koroškem. Večkrat so nam pokojni gospod pripovedovali, kako hudo se jim je godilo ob njihovem vsprejemu v duhovnišnico; kajti šole bogoslovne so se ondaj že pričele, oni pa so prepozno prišli. Niso imeli posebnega upanja, da jih sprejmejo, zlasti, ker so bili vodja bogoslovju gosp. Fridrich, ojster in natančen gospod, ki so človeka že na prvi hip spoznali, koliko velja. Vendar je bila njih prošnja le uslišana, ker njih dobra mati so doma neprenehoma molili in celo stvar izročevali Materi božji dobovski. Gospod Franc so peli v svoji rojstni fari v Dobovi novo mašo l. 1845.

Prvo službo kaplansko so dobili v Solčavi. Od tod so prišli na Koroško v Grebinj, potem k Devici Mariji na Jezeru, potem na Stajarsko v Sromlje, Ponikvo, v Šmarje in Žalec. Zlasti zadnja kaplanska služba jim je bila nepozabna. Radi so pripovedovali, kako radi so jih imeli ljudje v Žalcu. Nabrali so v dveh dneh nad 800 gl. za župno cerkev, katero so dali preslikati. In ravno s tem so se tedanjemu knezoškofu Slomšek zelo prikupili.

Kmalu je prišel čas, da so prijeli za svojo lastno zlico, postali so župnik. Imeli so posebno srečo, kajti izmed 16 prošnikov za Kostrivnico so bili oni najmlajši, pa so jo tudi dobili, kjer so od l. 1858.—1875. ostali. Od l. 1875.—1892. jih vidimo v Vojniku, kjer je bilo mnogo dela in veliko skrbi, zlasti trebalo je staviti novo cerkev. Po njihovem prizadevanju so res že pričeli s temeljem. Toda njih bolezen in druge neprijetne okoliščine jim niso pripustile izpeljati načrta. Komur je znana vojniška župnija, ve, kako težavna in obširna je. To so čutili gosp. Ferenčak, ko so jim vzeli drugzega kaplana, ko je duhovnikov manjkalo. Želeli so si zato priti v mirno zavetišče, najrajši kam blizu svojega rojstnega kraja. Ta prilika se jim je ponudila, ko je bila mestna župnija Brežice izpraznjena. Prosili so zanj in tudi dobili. Podelili so jim jo sedanji milostljivi knezoškof, ki se nekdanj v Vojniku pri njih kaplanovali, na kar so raniki gospod vedno bili ponosni.

Toda dolgo niso bili na novi službi v Brežicah kot mestni župnik in dekan, le 1892—1894. Njih telesne pa tudi duševne moči so jim začele pešati, zlasti spomin. Zavoljo tega so se v stalni pokoj podali. Preselili so se v svojo lastno hišico v Brežicah, kjer so mirno čakali svoje zadnje ure.

Pogostoma jim je prihajalo slabo, zlasti hudo jih je mučila srčna vodenica. Bilo je 28. marca t. l.; zopet jim je nenavadno hudo prišlo. »Zdaj je pač zadnja!« so rekli. Gosp. zdravnik pride in pove, da zdaj je nevarno. Gospoda sprevidijo s svetimi zakramenti. Zvečer ob 10. uri je nehalo biti njih blago srce.

V soboto, 30. marca, je bil slovesen sprevod v Brežicah. Udeležilo se ga je 14 posvetnih čč. gg. duhovnikov in več čč. oo. redovnikov. Vrli pevci čitalnice slovenske, katere podpredsednik so ranjki bili, so jim zapeli v cerkvi milo nagrobnico. Kaj ganljivo pa so slovo govorili vlč. g. Henrik Verk, dekan videmski, ki so sprevod vodili. Bili so nekdanj rajnemu gospodu strežnik pri sv. maši v Kostivnici, zdaj pa njihov naslednik. Ker so gosp. Ferencak vedno željo imeli, v Dobovi biti pokopan, se jim je ta želja tudi spolnila.

Rajni gosp. Ferencak so bili zelo gostoljubnega in postrežljivega srca. Radi so zahajali v družbo duhovnikov in bili vedno dobre volje; kadar so nam kaj iz svojega življenja pripovedovali, pristavili so vselej kaj mičnega in podučljivega. Zadnje dni življenja so se čutili zelo zapuščenega. Svoje zemske reči so o pravem času uravnali. Cerkev dobovsko so postavili za glavnega dediča. Tudi svojih sorodnikov niso pozabili. — Letos bi bilo ravno 50 let, od kar so primicirali. Željno so pričakovali onega dne, da bi obhajali v Dobovi zlato mašo. Toda Bog jih je rešil teh skrbi. Naj v nebesih pojejo večno glorio!

J. Sušnik.

Gospodarske stvari.

Vzgoja sadnih divjakov.

Prvo in najpotrebnejše je, da posestnik, ki drevje sam cepi, si doma vzgoji močne, dobro vkoreninjene in zdrave divjake. Iz starih in gozdnih divjakov nikoli zaželenega uspeha ne bo. Divjake si najlože iz semena vzgojimo, seme ali pečke se najlože dobijo pri »presanju«. Slisnjene tropine se na rešetu presejejo ter seme na solcu ali na zračnem prostoru na tanko razgrnjeno večkrat premeša in posuši. Da bo seme kalilo, spozna se, ako je belo in sladkega okusa, kadar se pregrizne. Sadno seme potrebuje čez pol metra globoko prekopano, dobro pregnojeno zemljo. Dobro in potrebno je, v grede zasekano trnje in brinje pomešati, da miši odganja, in v tako pripravljeno zemljo se jeseni seme poseja in z gnojem potrosi. Tudi je dobro, seme poprej v apno in pepel povaljati, da se pečk miši ne lotijo.

Če pa hočemo spomladi sejati, mora se pa seme pred novim letom z vlažnim peskom nasipati v zaboj, kateri se v vlažno klet spravi ali pa meter globoko v zemljo pokoplje. Spomladi se zaboj iz zemlje vzame in scimano seme v grede poseje. Pregoste rastline in plevel se mora večkrat opleti in v suši zamakati. Rast tudi močno pospešuje, če v deževnem vremenu z gnojico poskropiš. Na tak način si lahko na majhnem prostoru dovolj lepih močnih divjakov vzgojiš ter jih za vsako cepljenje pri rokah imaš, in so že prvo leto za cepljenje močni dovolj. Slašeji divjaki se pa drugo spomlad v vrste, 60—70 cm narazno, presadijo in poleti okulirajo.

F. P.—k.

Posojilnica v Celju je imela denarnega prometa 1894. leta 1,875.664 gld. 70 kr. Pristopilo je v teku leta 1894. novih zadrušnikov 405, kateri so vplačali deležev 3923 gld., izstopilo je 56 zadrušnikov ter vzdignilo deležev 650 gold., število zadrušnikov se je torej pomnožilo za 249 in vplačani deleži za 3273 gld. Koncem leta 1893. je bilo 2668 zadrušnikov, kateri so imeli vplačanih deležev 34.486 gld., in je bilo torej koncem leta 1894. zadrušnikov 2917 in vplačanih deležev 37.759 fl. Hranilnih vlog se je leta 1894. vložilo 512.312 gld. 41 kr., vzdignilo pa se je 418.962 gld. 17 kr., torej se je več vložilo za 93.350 gld. 24 kr. Kapitalizovane obresti za leto 1894. znašajo 38.327 gld. 23 kr., in stanje vlog koncem 1893. leta 971.655 gld. 86 kr., torej je stanje vlog koncem 1894. leta 1,103.333 gld. 39 kr.

Žitne cene v Mariboru od 20. do 27. aprila. Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 55 kr., rž 4 fl. 70 kr., ječmen 4 fl. 66 kr., oves 3 fl. 40 kr., turšica ali koruza 5 fl. 30 kr., proso 4 fl. 60 kr. in ajda 4 fl. 80 kr.

Sejmovi. Dne 4. maja v Stradnu, pri Št. Juriju ob juž. žel., v Gornjem gradu, pri Sv. Trojici v Slov. gor., v Poličanah (svinjski sejem), v Svičini in Slov. Bistrici. Dne 6. maja pri Sv. Petru pri Cmureku, na Ponikvi, Vidmu, v Vržeju in Mariboru (tudi konjski sejem). Dne 7. maja na Podplatu in v Celju. Dne 8. maja v Polju in Imenem (svinjski sejem). Dne 9. maja v Arnožu in na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem). Dne 10. maja v Brežicah.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Po potresu.) Sedaj, ko tukaj šest komisij pregleduje poslopja, se lahko vsakdo prepriča o velikanski škodi, katero je povzročil velikonočni potres. Ako se pomisli, da so za dolgo časa uničene cele vrste raznih rokodelstev in trgovin, smemo pač reči, da vsa škoda v Ljubljani znaša nad 5 milijonov gold. Nad 10% hiš bode se moralo podreti in 80% hiš z velikimi stroški popraviti. Razven te neizmerne škode pa še nas skoro vsak dan novi sunki plašijo. Tako se je zadnjo nedeljo popoldne ob 5. uri zaslislalo podzemeljsko bobnenje in kmalu nato se je precej močno zemlja stresla. Še hujše je bilo v torek zjutraj ob 1/2. uri. Ta sunek je bil močen in je po hišah spavajoče ljudi tako prestrašil, da so nekateri kar bežali na ulice. Zjutraj okoli 5. ure je bil rahlejši sunek. Dal Bog, da se zemlja pomiri! Ravno ti ponavljajoči se sunki so bogatejše meščane primorali, da se jih je kaceh 3000 izselilo na Gorenjsko ali pa celo v Gradec in na Dunaj. Okoli 10 tisoč ljudi pa ne more prebiti po svojih hišah. Ta torek je še 207 družin (2834 oseb) bivalo v 166 železniških vozovih, 27 barakah in 35 šotorih. Nove barake še se vedno stavijo. Pri stavljenju barake se je pred tednom ponesrečil pionir Bajš, da je dan pozneje umrl. Hvala Bogu, da še je zdravstveno stanje povoljno. Najbolj se je bati legarja ali pa griže. Hrano dobiva 6000 ljudi vsak dan v javnih kuhinjah. Tudi zadnjo nedeljo je bila služba božja pod milim nebom. Od cerkev ljubljanskih je najbolj poškodovana prej toliko krasna šentjakobska, pa tudi frančiškanska in trnovska. Po cerkvah je potres škode napravil za 250 tisoč gld. Res, hudo nas je zadela šiba božja! Pa tisto roko božjo, ki nas tepe, moramo hvaležno poljubovati, ker nam je povsod vzbudila toliko usmiljenih src, zlasti na Dunaju in po vsem Slovenskem. Naj Bog vsem dobrotnikom stoterno povrne, naj jih varuje šibe potresa!